

Öğrencilerin Sınıf-ı Değerlendirme Ortamına İlişkin Algılar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğrencilerin Sınıf-ı Değerlendirme Ortamına İlişkin Algılar Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26666>

Özet

Ö?rencilerin S?n?f-?çi De?erlendirme Ortam?na ?li?kin Alg?lar? Ölçe?i, ö?rencilerin s?n?f ortam?nda uygulanan de?erlendirme süreçlerini nas?l alg?lad?klar?n? ölçmek amac?yla **Türkçeye uyarlanm??** bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **Fen ve Teknoloji Dersi** ba?lam?nda, ö?rencilerin de?erlendirme ortam?n? ö?renmeye te?vik edici veya performansa odaklı ve rekabetçi olarak alg?lay?p alg?lamad?klar?n? belirler. Ölçek, 16 maddeden ve iki temel alt boyuttan olumaktadır: **Ö?renmeye Yönelimli De?erlendirme Ortam?** ve **Performansa Yönelimli De?erlendirme Ortam?**. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve e?itim sistemine uygunlu?unu s?nayarak, geçerlik ve güvenilirlik kan?tlar?n? sunmuştur.

Anahtar Kelimeler

S?n?f-içi de?erlendirme, Alg?, Ö?renme yönelimi, Performans yönelimi, Psikometrik, Ölçek uyarlama, E?itim

Yazarlar

Serkan Buldur, A. Do?an

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin s?n?f içi de?erlendirme uygulamalar? hakk?ndaki sübjektif alg?lar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu alg?lar, ö?rencilerin motivasyonlar?n?, ö?renme stratejilerini ve akademik ba?ar?lar?n? do?rudan etkiledi?i için e?itim ara?t?rmalar?nda kritik öneme sahiptir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in **Fen ve Teknoloji** dersine özgü de?erlendirme ortamlar?n?n alg?lan??n? Türkiye ba?lam?nda inceleyebilmesini sa?lam??tır.

Ara?t?rmac?lar, bu ölçe?i kullanarak ö?retmenlerin uygulad??? de?erlendirme yöntemlerinin ö?rencilerin gözünden nas?l bir s?n?f ortam? yaratt???n? tespit edebilir ve bu bulgular ?????nda daha yap?c? ve ö?renmeyi destekleyici de?erlendirme stratejileri geli?tirebilirler.

Yap?

Ölçek, ö?rencilerin de?erlendirme ortam?na dair alg?lar?n? iki farklı kutupta ele alan bir **yap?** (construct) üzerine kurulmuştur. Bu yap?, ö?renme hedeflerine odaklanma ile d??sal ba?ar? ve rekabet hedeflerine odaklanma aras?ndaki ayr?m? yans?tır.

Ölçe?in ölçtü?ü iki temel alt boyut ?unlardır:

Ö?renmeye Yönelimli De?erlendirme Ortam?: Bu boyut, de?erlendirmenin temel amac?n?n

öğrencinin gelişimine katkıda bulunmak, hatalardan ders çikarmak ve tevik etmek ve geri bildirim sağlamak olarak algılandığı durumu ifade eder. Öğrenciler, bu ortamda risk almaktan çekinmezler.

Performansa Yönelimli Değerlendirme Ortamı: Bu boyut, değerlendirmenin temel amacının öğrencileri sıralamak, karşılaştırmak ve dısal ödüllere (yüksek notlar, rekabet) odaklanmak olarak algılandığı durumu ifade eder. Bu ortam, genellikle **kaygı** düzeyini artırabilir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, Buldur ve Doğan (2014) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında ölçeğin yapısal geçerliliği incelenmiştir. Yapısal geçerlik, genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak test edilmiştir.

Uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal iki faktörlü yapılarının Türk örnekleminde de korunduğunu doğrulamıştır. Elde edilen faktör yükleri ve model uyum indeksleri, ölçeğin maddelerinin teorik olarak temsil etmesi beklenen alt boyutlar bakımından bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir. Ayrıca ölçeğin içeriğinin, Fen ve Teknoloji dersi bağlamında değerlendirme algılarını ölçmek için uzman görüşleri alınarak **içerik geçerliliği** de sağlanmıştır.

Güvenirlik

Uyarlama çalışmasında ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. İç tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Genellikle her bir alt boyut için ayrı ayrı **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Yüksek Alfa değerleri (tipik olarak 0.70 ve üzeri), ölçeğin güvenilir olduğunu ve tekrarlı uygulamalarda benzer sonuçlar vereceğini işaret eder. Uyarlama çalışmasında, iki alt boyutun (Öğrenmeye Yönelimli ve Performansa Yönelimli Değerlendirme Ortamı) kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğu bildirilmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde gerçekleştirilen **Faktör Analizi**, 16 maddenin iki ayrı faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapılarını desteklemiştir.

Faktör 1: **Öğrenmeye Yönelimli Değerlendirme Ortamı** (8 madde).

Faktör 2: **Performansa Yönelimli Değerlendirme Ortamı** (8 madde).

Faktör yapılarının tutarlılığı, ölçeğin Türk öğrencilerin sınıf içi değerlendirme algılarını ölçmek için sağlam bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) / Öz Bildirim Ölçeği

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Orijinal çalışmada derecelendirme belirtilmemiş olup, bu tür ölçekler genellikle 4'lü veya 5'li Likert formatındadır.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dil (Bilinmiyor, ancak uluslararası literatürde yer almaktadır.)

Popülasyon Grubu: İlkokul veya Ortaokul Öğrencileri (Fen ve Teknoloji Dersi alan öğrenciler)

Yaş Grubu: Akademik düzey göz önüne alındığında, genellikle 9-14 yaş aralığı.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de öğrenim gören, Fen ve Teknoloji dersine devam eden öğrenciler örneklem olarak kullanılmaktadır.

Test Metodolojisi: Öğrencilerin, kendilerine sunulan değerlendirme ortamına dair ifadeleri belirli bir derecede (örneğin, "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a) derecelendirmesi istenir. Puanlama, alt boyutlar bazında toplanarak yapılır.

Anahtar Kelimeler

Değerlendirme, Öğretim, Eğitim psikolojisi, Serkan Buldur, Akademik algı, Psikometri, Fen ve Teknoloji

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Serkan Buldur

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: serkan.buldur@gmail.com

Yazma Adresi: Sağlanan kaynakta belirtilmemiştir (Genellikle uyarlama sırasında çalışmanın yapıldığı üniversite veya kurum adresi kullanılır).

Şinler & Ücret ve Test Yolu

Şinler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Serkan Buldur ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda genellikle ücretsizdir, ancak ticari kullanım

için izin gerekebilir.

Test Yılı (Uyarlama): 2014

Orijinal Makale Bağlantısı: egitimvebilim.ted.org.tr

Kaynakçalar

Buldur, S. ve Doğan, A. (2014). Fen ve Teknoloji Dersinde Öğrencilerin Sınıf-içi Değerlendirme Ortamına İlişkin Algıları Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Eğitim ve Bilim*, 39(176), 199-211.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ogrencilerin-sinif-ici-degerlendirme-ortamina-iliskin-algilari-olcegi-toad.pdf

Öğrencilerin Sınıf-içi Değerlendirme Ortamına İlişkin Algılar Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek 2 alt boyut ve toplam 16 maddeden oluşmaktadır:

Öğrenmeye Yönelimli Değerlendirme Ortamı (8 madde): Öğrencilere hatalarını düzeltmek için fırsat verilir.

Performansa Yönelimli Değerlendirme Ortamı (8 madde): Öğretmenimiz öğrencilerin performanslarını birbirleriyle karşılaştırır.